

УДК 378.14

Олійник Тетяна Олексіївна

кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційних технологій
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна
tatyana.oleinik@hnpu.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Анотація. У статті обґрунтовується необхідність внутрішнього (формуального) оцінювання, призначення якого в активізації й оптимізації процесу формування цифрового громадянства майбутніх фахівців. Упровадження компетентнісного підходу й інформатизація освіти дозволяють підвищити ефективність існуючих моделей оцінювання, вимагають глибоких змін усіх компонентів системи освіти. Акцентовано на освітні стандарти нового покоління через удосконалення нетрадиційних технологій оцінювання, що передбачають відкритість освітнього процесу (прозорість процедур моніторингу і рівних можливостей студентів для досягнення освітніх цілей), допомагають студенту як суб'єкту навчальної діяльності розв'язувати завдання самовизначення, самоконтролю, самореалізації.

Ключові слова: стандарти нового покоління; формувальне оцінювання; портфоліо студента.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Упровадження компетентнісного підходу у вітчизняну систему освіти вимагає вагомих змін усіх її компонентів, включаючи багатовимірну систему оцінювання її якості. Освітні стандарти нового покоління відповідно до принципів Болонського процесу орієнтовані на вироблення системи оцінювання компетентностей студентів ВНЗ, що передбачає їх участь в освітньому процесі як повноправних суб'єктів. Проблемою особливої уваги є застосування інноваційних засобів оцінювання, які дозволили б забезпечити достовірну інформацію про рівень навчальних досягнень студентів, стимулювати їх не тільки до ініціативної творчої діяльності, але й грамотного самопізнання і самовизначення. Одночасно інформатизація освіти визначає одним із пріоритетів формування навичок, необхідних у 21 столітті, що обумовлює підвищення ефективності існуючих моделей оцінювання і зміну того, яким способом вони використовуються і концептуалізуються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в системі освіти активно досліджувалися науковцями: В. Биков, А. Гуржій, М. Жалдак, Ю. Машбиць, Н. Морзе, С. Раков, Ю. Рамський, В. Руденко, О. Співаковський, Ю. Триус, І. Теплицький та ін. Водночас на сторінках педагогічної літератури неодноразово позначувалася занепокоєність освітян (В. Бех, І. Булах, Ю. Жук, Г. Єльнікова, К. Інгенкамп, О. Локшина, О. Ляшенко, В. Олійник, О. Савченко, О. Сухомлинська, І. Прокопенко, С. Шишов та ін.) традиційною системою оцінювання щодо збільшення можливості рівномірного вимірювання якості навчання, справедливості результатів оцінювання і перегляду оцінювальних інструментів з метою вибору рішень щодо проектування докорінних змін освітньої системи, зокрема, системи особистісно-професійного становлення майбутнього фахівця.

Отже, важливою передумовою перегляду і зміни підходів до використання інформаційно-комунікаційних технологій для оцінювання якості навчання є необхідність модернізації системи професійної освіти, пов'язаної з проблемами

подолання невідповідності компетентностей сучасного фахівця до високого рівня розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і вимог інформатизованого суспільства.

Мета статті. Розкриття особливостей реалізації компетентнісного підходу в оцінюванні рівня навчальних досягнень студентів ВНЗ через упровадження в навчальний процес сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічну основу дослідження складають базові принципи розвитку педагогіки і психології в умовах інформатизованого суспільства. Для досягнення поставленої мети використовувалися методи: теоретичні: аналіз науково-педагогічної та методичної літератури з проблеми дослідження — реалізації компетентнісного підходу в оцінюванні рівня навчальних досягнень студентів ВНЗ через упровадження в навчальний процес сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій; емпіричні: аналіз результатів діяльності викладачів і студентів, спостереження, співбесіда, анкетування; обсерваційні: систематизація й узагальнення власного досвіду й досвіду колег-викладачів Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасний стан інформатизації освіти характеризується розвитком засобів і технологій агрегування електронних динамічних навчальних об'єктів, підвищенням рівня інтелектуалізації засобів їх доцільного і раціонального інтегрування, забезпеченням гнучкості й адаптивності створюваних комп'ютерно-орієнтованих систем навчального призначення відповідно до індивідуальних потреб широкого кола користувачів, що дозволить, певним чином трансформувати дослідження процесів вимірювання навчальних досягнень, шляхом розроблення уніфікованих методів, моделей і сценаріїв. Серед найважливіших інструментів і засобів систем відкритої освіти експерти виокремлюють такі: науково-освітні інформаційні мережі, спеціальні технології підтримки віртуальної навчальної діяльності, глобальна мережа вчителів-новаторів (Innovative Teachers Network), спеціальні технології підвищення ефективності проектування і використання комп'ютерно-орієнтованих навчальних систем, електронні предметно-інформаційні ресурси, сучасні мобільні засоби, технології мережного е-дистанційного навчання, засоби підтримки е-комунікацій [1].

Безумовно, зазначені засоби інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) прискорюють процеси формування цифрового громадянства майбутніх фахівців, під яким розуміється формування їх компетентностей до управління знаннями і досвідом у цифровому просторі, що обумовлює формування їх критичного мислення у поєднанні з ефективною комунікацією, креативністю, дослідженням у співпраці тощо. Водночас, експерти зазначають, що формування спеціальних навичок, необхідних у 21 столітті, потребують зміни парадигми оцінювання — насамперед йдеться про перехід від зовнішнього (підсумовуючого) оцінювання, яке застосовується для вимірювання рівня досягнення запланованих результатів навчання, до моделі так званого «оцінювання для навчання» або внутрішнього (формуального) оцінювання, призначення якого в активізації й оптимізації процесу формування компетентностей майбутнього фахівця.

Значення терміну «оцінювання» (англ. *assessment*) пов'язане зі значенням «встановлення відповідності» (у розумінні присвоювання певного рангу,

стандартизованого оцінювання), що означає, у кінцевому рахунку, встановлення відповідності певним вимогам, дуже подібне до значення слова «оцінювання» (англ. evaluation) — у розумінні визначення відношення суб'єкта до певного явища (ДСТУ ISO 9000-2001).

Під якістю освіти здебільшого розуміють співвідношення мети і реального результату, сутність процесу досягнення мети, тобто оцінювання освіти з точки зору певних стандартів розвитку науки і техніки, досягнутого рівня розвитку суспільства. У варіантах міжнародних стандартів подано трактування категорії «якість», згідно якої вона характеризується як ступінь, з якою сукупність власних характеристик об'єкта відповідає певним вимогам, створення ж ідеального об'єкту, моделлю якого є стандарт, виконується на основі аналізу потреб суспільства.

Питання адекватного вимірювання рівня сформованості складників професійної компетентності майбутнього фахівця, визначення критеріїв їх оцінювання і способу формування на певному етапі освітнього процесу, вимагає моніторингу навчальних досягнень студентів, що передбачає систематичне спостереження за станом їх навчання, виховання й розвитку, прогнозування і вдосконалення стану для визначеного періоду. Аналіз практики навчання доводить, що моніторинг рівня навчальних досягнень студентів сприяє розробці й опрацюванню моделі оцінювання (як загальної, так і персоналізованої). Зрозуміло, це передбачає проведення масштабних контрольованих досліджень, протягом яких велика вибірка результатів випадковим чином спрямована на дослідження ефективності реалізації технології навчання та інших компонентів освітнього середовища. У такий спосіб, сучасні засоби ІКТ (наприклад, LMS — Learning Management Systems) допомагають збирати, обробляти, зберігати і поширювати дані (про формальні і неформальні результати, фізичну, соціальну та онлайн активність), які свідчать про те, наскільки студенти переборюють проблеми навчання й суспільного життя. Отже, вимірювання рівня навчальних досягнень забезпечуються докладним ступенем деталізації в максимально короткий термін завдяки аналітиці навчання з використанням ІКТ.

Отже, першочергової уваги потребує використання ІКТ для вимірювання індивідуального прогресу студентів та особливостей його розвитку, коли це обумовлено роллю оцінки як продуктивного інструменту дослідження закономірностей зростання їх рівня навчальних досягнень залежно від оперативного моніторингу і коригування набутих даних [2; 3; 4]. У зв'язку з цим, розглянемо нетрадиційні технології оцінювання, що передбачають відкритість освітнього процесу [5] (прозорість процедур моніторингу і рівних можливостей студентів для досягнення освітніх цілей), а також допомагають студенту як суб'єкту навчальної діяльності розв'язувати завдання самовизначення, самоконтролю, самореалізації.

Перш за все, варто звернути увагу, що суттєвою характеристикою процедури такого оцінювання є автентичність, яка розглядається з точки зору відповідності реальній професійній практиці в контексті компетентнісного підходу. Автентичність є критичним фактором валідності такого оцінювання, тобто в процедурі оцінювання використовуються такі завдання, що щільно пов'язані з реальним професійним контекстом майбутньої сфери діяльності студентів. У такий спосіб, автентичне (натуралістичне) оцінювання [6, с. 48] доцільно розглядати як систему з п'яти стрижневих взаємопов'язаних компонентів: завдання, фізичний контекст, соціальний контекст, результат, критерії. Отже, автентичне оцінювання є інноваційним оцінюванням, що засноване на реальних досягненнях і передбачає застосування знань у реальних життєвих ситуаціях, реальному оточенні або моделювання такого оточення через використання життєвих ситуацій і видів діяльності.

Одночасно фактор «автентичність» дозволяє докорінно змінити оцінювання результатів освітньої діяльності з використанням ІКТ від дискретності до безперервності, від фрагментарності до системності, від одиничності до множинності, від кількісної оцінки до якісної, від жорсткості в оцінюванні до гнучкості, від штучності до природності. За автентичного оцінювання відбуваються зміни змісту й результатів діяльності не тільки викладача (додатково він виконує функції організації консультування і допомоги до всіх аспектів оцінювання), але й студентів (додатково вони мають можливість самостійно й свідомо збирати, аналізувати, оцінювати, коригувати дані власного навчання та демонструвати прогресивні результати особистого зростання й ініціативи в групі).

Зрозуміло, що автентичне оцінювання з використанням ІКТ характеризується інтерактивними методами відповідно до низки принципів: 1) поєднання різноманітних методів оцінювання сприяє формуванню єдиної програми оцінювання; 2) контекстуалізація процесу оцінювання має враховувати професійну галузь й автентичність його процедури; 3) спрямованість на формування установок студента на високий рівень відповідальності за результати власного навчання і професійного розвитку, використання інструментів самооцінювання і взаємооцінювання; 4) щільний взаємозв'язок і взаємовплив компліментарності системи оцінювання з навчальним процесом; 5) поєднання формувального, підсумовуючого, продовжуваного методів оцінювання; 6) прозорість критеріїв і процедури проведення оцінювання; 7) взаємодія з професійною спільнотою.

Як свідчить досвід, на відміну від традиційної моделі оцінювання автентичне оцінювання призводить до акцентування позитивних результатів учіння, посилення мотивації студента до навчальної діяльності, переорієнтації із зовнішньої оцінки на самооцінку. Прикладом такого підходу є освітня технологія портфоліо [6], що з використанням ІКТ перетворилася на засіб багатогранного інтегративного вимірювання рівня навчальних досягнень студентів, їх професійного становлення і підвищення здатності до самопізнання і самооцінювання. Особливої вагомості, як свідчить досвід, технологія портфоліо набуває у соціальних мережах (на відміну від веб-портфоліо), оскільки перетворюється на засіб не тільки професійної самопрезентації і самовираження, але й взаємного відкритого рецензування для членів спільнот, об'єднаних загальними інтересами та досвідом досліджуваної проблеми або проектної діяльності, що сприяє формуванню комунікативної, дослідницької та міжкультурної компетентностей.

Автоматичний збір даних оцінювання про процес навчання (за «кліками» студентів) дозволяє [3] допомагати розв'язувати проблеми моніторингу в таких типах оцінювання, які вимагають великої вибірки студентів для тестування безлічі можливих комбінацій. Контрольоване варіювання можливостей ІКТ дозволяє підвищити ефективність як автентичного оцінювання, так і навчальних програм, природи навчання через безперервне уточнення даних різноманітними інноваційними засобами (тестування, убудована системи оцінювання, краудсорсінг, рефракція, випереджувальне оцінювання дослідницьких навичок тощо). Серед тисяч користувачів мережі Інтернет краудсорсінг швидко став стандартним інструментом у проведенні оціночних досліджень, що має інтерактивний характер взаємодії в реальному часі (на навчальній платформі). Рефракція — це ще один інструмент проведення оціночних досліджень стосовно заснованого на комп'ютерних іграх підході до створення оптимальної послідовності задач для вивчення проблемної ситуації й упорядкування навчальної програми в ІКТ-середовищі.

Убудоване (внутрішнє) оцінювання в цифрове навчальне середовище базується на використанні ресурсів мультимедія і технологіях комп'ютерних навчальних ігор, що

дозволяють збирати дані поведінки користувача в процесі навчальної ігрової діяльності. Цей тип оцінювання може знизити хвилювання студентів під час проведення тестування тому, що в освітній процес у рамках навчального середовища вбудованою системою фіксується кожен крок студента й видаються рекомендації за підсумками кожної навчальної ситуації. Зазначимо, вбудовані оцінки студента не мають приховуватися, а навпаки — інформувати студента стосовно того, на чому і яким способом рекомендується сконцентрувати свою увагу і навчальні зусилля, щоб краще виконувати завдання або вийти на нові рівні. Отже, сучасні дослідження комп'ютерно-орієнтованих навчальних середовищ характеризують оцінювання на основі великих даних як процес високої мотивації, що реалізується в таких сферах: ігрового моделювання, автоматизованих систем онлайн опитувань і збору освітніх даних, колективного комп'ютерного навчання й інтелектуальних систем (адаптивних навчальних гіпер- і мультимедія систем), інформаційної візуалізації, комп'ютерної лінгвістики та соціальних мереж.

Динамічне оцінювання — це ще один вид інноваційного оцінювання, який з використанням ІКТ оптимізує випереджувальне оцінювання дослідницьких навичок. Динамічне оцінювання відображає конструктивістський підхід до навчання, що сконцентроване на успішності студента за певний період часу, за яким можна виявити, що студент виконує, що може виконувати самостійно і що може виконувати з чиеюсь допомогою, що надає нові можливості об'єктивного вивчення здібностей кожного студента для розробки індивідуальної освітньої траєкторії. Використання нами комп'ютерно-орієнтованих систем навчального призначення в освітній практиці (GRANI, DG, Derive, MathCAD та ін.) доводить, що однією з провідних характеристик такого типу оцінювання є наявність взаємодії між викладачем і студентом через ІКТ, що дає змогу робити висновки про використання оцінки для ітеративних покращень у мисленні студента, аналізуючи його реакцію на певну навчальну ситуацію (тобто, чи може студент з підказкою чи зворотним зв'язком дати правильну відповідь, які методичні засоби сприяють позитивній зміні у його когнітивній поведінці тощо).

Враховуючи сучасні дослідження процесу альтернативного оцінювання, що призводить до зміни змісту, характеру та його інструментів, орієнтованих на певні об'єктивні критерії і єдину логіку оцінювання відповідно до зазначених інновацій освіти, доцільно дослідити таксономію педагогічних цілей. У рамках модернізованої таксономії цілей Б. Блума [8] виокремлено три області: когнітивна, психомоторна і афективна, що відповідають більш широкому набору факторів, які впливають на викладання і навчання. Розглянемо відповідні зміни теорії і практики оцінювання об'єктивних результатів навчання, що характеризуються зміщенням акцентів до пріоритету вміння застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Зазначимо, що в таксономії цілей Б. Блума, знання підрозділяється на чотири категорії: (i) фактичне (ізольовані фрагменти інформації — словникові визначення і знання специфічних деталей), (ii) концептуальне (системи інформації — класифікації і категорії), (iii) процедурне (алгоритми, евристики, емпіричні методи, техніки, методи і знання про умови використання цих процедур), (iv) метакогнітивне знання (знання про процеси мислення й ефективне управління цими процесами).

Отже, в оцінюванні результатів навчання змінився контекст розшифрування понять «знати» і «вміти», значно посилилася увага до компонентів процесу зміни інтелектуальних здібностей, активному конструюванню змісту відповіді, міждисциплінарному оцінюванню. Замість фактичних знань й алгоритмічних умінь в оцінюванні на перше місце вийшли процеси метапізнання, що пов'язані з формуванням інтегрованих знань (про пізнання) і загально навчальних умінь, умінь перенесення знань з одного об'єкта на інший. У зв'язку з цим, поряд із зовнішньою оцінкою

(викладачем) таке оцінювання передбачає внутрішню оцінку (самооцінку студента, взаємооцінювання групи) й свідоме усунення прогалин і побудову плану індивідуального прогресу студента.

Зазначимо, що важливою умовою підвищення об'єктивності оцінювання результатів навчання є розуміння їх взаємозв'язку зі сферами, які фігурують в таксономії Б. Блума. Вимірювання когнітивного розвитку налічує шість навичок (від найпростіших до найскладніших): пам'ятати, розуміти, застосовувати, аналізувати, оцінювати і створювати. Навички, які включають інтерпретацію, пояснення на прикладах, класифікацію, узагальнення, умовивід, порівняння і пояснення, пов'язані з процесами пам'яті (здатності впізнавати і пригадувати відповідну інформацію) і розуміння (здатності формувати власні значення з тексту).

Процес застосування відноситься до використання процедури, яка пов'язана з навчальною діяльністю в знайомій або новій ситуації, процес аналізу складається з розкладання знання на компоненти й осмислення відносин частин до його загальної структури, яка реалізується в ході диференціації, організації і пояснення. Процес оцінювання включає перевірку і критику і є п'ятим компонентом в таксономії Б. Блума. Шостим є процеси творчої діяльності, під яким розуміється поєднання вже відомого для створення чого-небудь нового, що пов'язане з виконанням творчих завдань (генерація, планування і створення або розробка).

Зауважимо, що відповідно до цієї таксономії наш досвід [9] використання засобів формувального оцінювання студентів доводить переваги такого навчання. Але ж усвідомлення особливостей цього навчання з використанням ІКТ потребує додаткового часу на набуття студентами знання і розуміння когнітивних процесів. Отже, свідоме навчання сприяє формуванню їх інтелектуального інструментарію до розв'язування професійних проблем, зокрема, певний рівень когнітивного процесу може співвідноситися з будь-яким рівнем знання (наприклад, студент може пам'ятати фактичне або процедурне знання, розуміти концептуальне або метакогнітивне знання, аналізувати процедурне або фактичне знання тощо).

У цифрову епоху нова хвиля інтересу до таксономії Б. Блума піднялася з появою різноманітних засобів Web 2.0, що обумовило можливість створення узагальнюючої версії моделі оцінювання студента, яка встановлює відповідність між навчальними діями і продуктами, що є результатом цих дій (блоги, вікі, підкасти, закладки, інфографіка, мультимедія канали та ін.). Представимо фрагмент так званого «колеса Блума», що відображає взаємозв'язок засобів і когнітивних процесів студента, що відбуваються під час використання найвідоміших ресурсів (за матеріалами <http://www.educatorstechnology.com/>):

- створювати (Sketchbook, Kidblog, Keynote, Videolicious, Educreations);
- оцінювати (Evernote, Edmodo, Google Drive, Skype, Socrative, Blogger);
- аналізувати (TED Talk, Inspiration Maps, Graphic Calc, Flipboard);
- застосовувати (iMovie, Santa's Engineer, Showme, Geometry Pad, Keynote);
- пам'ятати/розуміти (Diigo, Twitter, Google Search, Good Reader) та ін.

Останні принципові зміни всієї системи освіти свідчать, що її обов'язково буде переорієнтовано на актуальні й практично значущі питання, акцентує експерт ЮНЕСКО Піт Коммерс [10], що зумовлені пріоритетом нового мережевого суспільства миттєвих повідомлень, соціальних мереж і блогерства, так званого «товариства масової індивідуальної комунікації». Соціальні медія підвищують усвідомлення освітянами глибоких змін в освіті, які обумовлені фактами про важливість зовнішніх джерел знань і поширення процесу пізнання, а також про те, що інтелект людини — це не тільки її особистий актив.

Водночас занепокоєність освітян недостатньою коректністю засобів моніторингу призвела до розуміння необхідності обережного їх використання в разі негативних результатів, а також використання більш об'єктивного і точного інструментарію задля створення ситуації успіху для кожного студента.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Формувальне оцінювання є ефективною складовою процесу принципів змін усіх компонентів системи освіти в ІКТ-орієнтованому освітньому середовищі (в умовах розвитку мережеских навчальних платформ, хмарних технологій, мобільного навчання, відкритої освіти, гейміфікації, соціальних медіа тощо), конструювання якого обумовлено впровадженням інноваційних засобів вимірювання якості навчання. Серед цих засобів доцільно виокремити такі, що є першочерговими для збільшення можливості у виборі рішень з проектування докорінних змін освітньої системи, зокрема: моделі рівномірного об'єктивного оцінювання результатів навчання; оцінювальні інструменти для всебічного моніторингу результатів освітньої діяльності; альтернативні форми отримання освіти; сучасні методи метапізнання, дослідницької й аналітичної роботи.

Вирішуючи питання про альтернативні підходи до оцінювання, освітяни розуміють власну роль у «перетворенні» студентів на активних відповідальних конструкторів своїх компетентностей у відкритому освітньому середовищі. Отже, нового значення набуває вимірювання рівня освітніх досягнень студентів ВНЗ з використанням інструментів соціальної взаємодії і систем «віртуальної реальності», що спрямовано на набуття досвіду колективного розв'язання проблем, реалізації спільних проєктів, науково-дослідної діяльності, формування критичного мислення молоді.

Отже, активізація відкритої дискусії всіма зацікавленими сторонами щодо інноваційних моделей навчального процесу, орієнтованого на урахування результатів досліджень з оцінювання рівня навчальних досягнень студентів дозволить модернізувати діючі навчальні плани і програми з ІКТ-підготовки фахівців, зокрема, у розробці віртуальних спецкурсів і спецсеминарів безперервного професійного самовдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти // Електронне фахове видання. Інформаційні технології і засоби навчання. — 2010. — №1 (15). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.journal.iitta.gov.ua>.
2. Технологія розробки дистанційного курсу / [В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко, О. В. Рибалко, Ю. М. Богачков] ; за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка. — К. : Міленіум, 2008. — 324 с.
3. Информационные и коммуникационные технологии в образовании : монография / под ред. : Бадарча Дендева. — М. : ИИТО ЮНЕСКО, 2013. — 320 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214728.pdf>.
4. Оцінювання якості програмних засобів навчального призначення для загальноосвітніх навчальних закладів : монографія / [Жалдак М. І., Шишкіна М. П., Лапінський В. В., Скрипка К. І. та ін.]; за наук. ред. проф. М. І. Жалдака. — К. : Педагогічна думка, 2012. — 132 с.
5. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. — К. : «К.І.С.», 2004. — 112 с.
6. П'єранджело Р., Джуліані Дж. А.. Оцінювання у спеціальній освіті. Практичний підхід // Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Т. В. Сак. — К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. — 168 с.

7. Олійник Т. О. Портфоліо як засіб якісного оцінювання навчальних досягнень / Т. О. Олійник // Теорія та методика навчання та виховання : збірник наукових праць. — Харків : «ОВС» ХДПУ, 2004. — Вип. № 14. — С. 123–129.
8. Huitt W. Bloom et al.'s taxonomy of the cognitive domain // Educational Psychology Interactive. — Valdosta, GA: Valdosta State University, 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.edpsycinteractive.org/topics/cognition>.
9. Практикум по развитию критического мышления : практикум [Евдокимов В. И., Олейник Т. А., Горькова С. А., Микитюк М. В.]. — Харьков : Торнадо, 2002. — 134 с.
10. Коммерс П. Социальные медиа в обучении с применением ИКТ. — М. : ИИТО ЮНЕСКО, 2011. — 12 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://iite.unesco.org/>

Матеріал надійшов до редакції 02.09.2014 р.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ОЦЕНКИ УРОВНЯ УЧЕБНЫХ ДОСТИЖЕНИЙ СТУДЕНТОВ ВУЗА

Олейник Татьяна Алексеевна

кандидат педагогических наук, доцент, профессор кафедры информационных технологий
Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды, г. Харьков, Украина
tatyana.oleinik@hnpu.edu.ua

Аннотация. В статье обосновывается необходимость внутреннего (формативного) оценивания, назначение которого в активизации и оптимизации процесса формирования цифрового гражданства будущих специалистов. Внедрение компетентностного подхода и информатизация образования позволяют повысить эффективность существующих моделей оценки, требуют глубоких изменений всех компонентов системы образования. Акцентировано внимание на образовательные стандарты нового поколения через совершенствование нетрадиционных технологий оценивания, предусматривающих открытость образовательного процесса (прозрачность процедур мониторинга и равных возможностей студентов для достижения образовательных целей), помогают студенту как субъекту учебной деятельности решать задачи самоопределения, самоконтроля, самореализации.

Ключевые слова: стандарты нового поколения; формативное оценивание; портфолио студента.

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR ASSESSMENT LEVEL EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF UNIVERSITY STUDENTS

Tetiana O. Oliinyk

Associate Professor, Ed.D., Professor of Information Technology Department
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, Ukraine
tatyana.oleinik@hnpu.edu.ua

Abstract. The article proves the necessity of internal (formative) evaluation, the purpose of which is to intensify and optimize the process of the formation of digital citizenship of future specialists. Implementation of competence-based approach and informatization of education allows increasing efficiency of existing evaluation models, requires deep changes in all components of the education system. The attention is focused on a new generation of educational standards through improvement of innovative technologies of evaluation, providing open educational process (transparency of monitoring procedures and equal opportunities of students to achieve educational goals), help the student as a personality of learning activities to solve the problem of self-determination, self-control, self-realization.

Keywords: standards of the new generation; formative assessment; student portfolio.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bykov V. Ju. Current objectives educational informatization // electronic issue. Information technology and learning tools. — 2010. — #1 (15) [online]. — Available from : <http://www.journal.iitta.gov.ua> (in Ukrainian).
2. Technology of distance course development / [V. Ju. Bykov, V. M. Kukharenko, N. Gh. Syrotenko, O. V. Rybalko, Ju. M. Boghachkov] ; ed. V. Ju. Bykov, V. M. Kukharenko. — K. : Milenium, 2008. — 324 p. (in Ukrainian).
3. Information and communication technology in education : monograph / ed. Badarcha Dendeva – M. : IITO UNESCO, 2013. — 320 p. [online]. — Available from : <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214728.pdf> (in Russian).
4. Evaluation of quality of educational software for secondary schools : monograph / [Zhaldak M. I., Shyshkina M. P., Lapinskyj V. V., Skrypka K. I. etc.] ; on science. eds. prof. M. I. Zhaldak. — K.: Pedagoghichna dumka, 2012. — 132 p. (in Ukrainian).
5. Competence approach in modern education: international experience and prospects of Ukrainian Library Educational Policy / under total eds. O. V. Ovcharuk. — K. : «K.I.S», 2004. — 112 p. (in Ukrainian).
6. P'jerandzhelo R., Dzhuliani Dzh. A. Assessment in special education. A practical approach // Individual evaluation of academic achievement of students with special educational needs in the inclusive classroom: curriculum and research textbook / T. V. Sak. — K. : TOV «Vydavnychyj dim «Plejady», 2011. — 168 p. (in Ukrainian).
7. Oleinik T. A. Portfolio as a means of quality of educational achievements / T. A. Oleinik // Theory and methodology of training and education : «OVS». Kharkiv : KhDPU, 2004. — Issue # 14. — P. 123–129 (in Ukrainian).
8. Huitt W. Bloom et al.'s taxonomy of the cognitive domain // Educational Psychology Interactive. – Valdosta, G A : Valdosta State University, 2011. [online]. — Available from : <http://www.edpsycinteractive.org/topics/cognition> (in English).
9. Handbook on the development of critical thinking : practicum \ Evdokimov V. I., Oleinik T. A., Gor'kova S. A., Mikitjuk M. V. — Kharkov : Tornado, 2002. — 134 p. (in Russian).
10. Kommers P. Social Media in teaching using ICT. — M. : IITE UNESCO, 2011 — 12 p. [online]. — Available from : <http://iite.unesco.org/> (in Russian).